

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในกระบวนการสื่อสารมวลชน ทั้งการสื่อสารมวลชนผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ ปฏิกริยาตอบสนองของผู้รับสารเป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้รับสารสามารถเป็นผู้กำหนดทิศทางของสารที่จะเกิดขึ้นใหม่โดยผู้ส่งสาร เนื่องจากผู้รับสารในปัจจุบันนี้เลือกเปิดรับสารด้วยตนเอง โดยอาศัยปัจจัยพื้นฐานของตัวผู้รับสารเอง เช่น เพศ อายุ ความสนใจ ทักษะคิด ฯลฯ ฉะนั้นการศึกษาถึงปฏิกริยาตอบสนองของผู้รับสารที่มีต่อตัวสารจึงเป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องคำนึงถึงในการผลิตสาร

ปฏิกริยาตอบสนองของผู้รับสารในอดีตมีวิธีการตอบสนองต่อตัวสารที่ได้รับโดยการเขียนจดหมาย หรือไปรษณียบัตรบอกเล่าความรู้สึกต่อสารที่ได้รับไปยังผู้ส่งสาร ซึ่งถือเป็นการตอบสนองที่เป็นคนละช่วงเวลากับที่ผู้รับสารได้รับสาร และต่อมามีการพัฒนามาเรื่อยๆ จนมาถึงยุคที่การสื่อสารพัฒนาขึ้นมา มีทั้งโทรศัพท์และการส่งข้อความทางโทรศัพท์ได้ ดังนั้นเมื่อผู้รับสารได้รับสาร ไม่ว่าจะจากทางวิทยุหรือโทรทัศน์ รวมถึงสื่ออื่นๆ ผู้รับสารสามารถตอบสนองต่อสื่อเหล่านั้นได้ทันที อย่างเช่นการที่รายการโทรทัศน์เปิดโอกาสให้ผู้ชมส่งข้อความทางโทรศัพท์เข้ามา แสดงความคิดเห็นในรายการ ขณะที่รายการออกอากาศอยู่ หรือสื่อวิทยุที่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาพูดคุยเรื่องต่างๆ รวมถึงขอเพลงต่อรายการวิทยุต่างๆ จนมาถึงปัจจุบันนี้ที่มีสื่ออินเตอร์เน็ตเพิ่มขึ้นมา ซึ่งเป็นช่องทางในการสื่อสารสมัยใหม่ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารสามารถแสดงความคิดเห็นหรือปฏิกริยาตอบสนองกลับไปสู่ผู้ส่งสารได้อย่างต่อเนื่องทันที ทำให้ทุกวันนี้มีช่องทางในการแสดงปฏิกริยาตอบสนองของผู้รับสารมากขึ้นกว่าเดิม

ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ที่มุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมจำนวนมาก (มวลชน) โดยการนำเอาเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวันของผู้คนมานำเสนอ เรื่องราวเนื้อหาของภาพยนตร์จึงเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดผ่านตัวกลาง คือสื่อภาพยนตร์ ไปถึงมวลชนผู้ชมจำนวนมาก

ในวันศุกร์ที่ 6 กุมภาพันธ์ 2547 ภาพยนตร์ไทยเรื่องโหมโรงเข้าฉายในโรงภาพยนตร์เป็นวันแรก ภาพยนตร์ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เกี่ยวกับเด็กหนุ่มที่มีความผูกพันกับดนตรีไทยมาตั้งแต่เด็ก จนเติบโตมาเป็นผู้มีความเก่งกาจในการตี

ระนาดเอก มีชื่อเสียงจนได้รับการอุปถัมภ์ให้เป็นนักดนตรีประจำพระราชสำนัก มีการประชันตีระนาดกับผู้ฝีมือในการตีระนาดเอกอันดับหนึ่ง เรื่องดำเนินมาจนถึงความสำเร็จในชีวิตของเด็กหนุ่มจนเข้าสู่วัยชรา ซึ่งบ้านเมืองเข้าสู่ยุคเปลี่ยนแปลงอารยธรรมให้เป็นที่ยอมรับจากประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยที่รัฐบาลต้องการให้ประเทศเป็นศิวิไลซ์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านดนตรีไทยอันเก่าแก่ของประเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์อันน่าชื่นชม และอนุรักษ์ให้คงอยู่ แต่กำลังจะถูกทำลายจากคนที่ไม่เห็นคุณค่า

ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับดนตรีไทย ซึ่งนับวันจะห่างไกลจากสังคมผู้คนในปัจจุบัน ทำให้เนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่เป็นที่น่าสนใจทั้งทางด้านนายทุนผู้ผลิตภาพยนตร์เอง ที่ไม่สนับสนุนงบประมาณ เพราะคิดว่าอย่างไรโหมโรงก็คงไม่ทำเงิน และไม่อยากเสียเงินไปกับการโฆษณา และทางด้านเจ้าของโรงภาพยนตร์ต่างๆ ก็ไม่ให้การสนับสนุนในเรื่องรอบและโรงฉายเช่นกัน ทำให้ในช่วงอาทิตย์แรกที่ภาพยนตร์เรื่องนี้เข้าฉาย ไม่ได้รับความสนใจจากผู้ชมเท่าที่ควร เพราะผู้ชมหลายต่อหลายคนไม่ทราบแม้กระทั่งว่ามีภาพยนตร์เรื่องนี้ฉายในโรงภาพยนตร์แล้ว และเป็นช่วงที่มีภาพยนตร์อีกหลายเรื่องที่เป็นที่น่าสนใจของผู้ชมมากกว่า

“สามวันอันตราย” คือคำจำกัดความที่ว่า ในช่วงสามวันแรกที่ภาพยนตร์เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ สามารถตัดสินอนาคตของภาพยนตร์ในวันและอาทิตย์ต่อไปได้เป็นอย่างดี หากว่าในสามวันแรก ภาพยนตร์ไม่สามารถทำรายได้เป็นที่น่าพอใจ หลังจากนั้นทางโรงภาพยนตร์จะลดโรงฉาย ลดรอบ และภาพยนตร์ก็จะถูกถอดออกจากโรงไปในที่สุด (กองบรรณาธิการ สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์, 2547)

ในช่วงสามวันอันตรายของโหมโรง แสดงให้เห็นว่าโหมโรงจะไม่สามารถอยู่ฉายในโรงภาพยนตร์ได้นานเป็นเดือน เมื่อเทียบกับภาพยนตร์อีกหลายๆ เรื่องที่เข้าฉายในช่วงเดียวกัน เพราะโหมโรงไม่ได้รับความสนใจจากผู้ชม และทำรายได้ไม่เป็นที่น่าพอใจนัก และรายได้ในช่วงสามวันอันตรายก็ไม่สามารถพาให้โหมโรงยืนโรงฉายได้นานเท่าภาพยนตร์เรื่องอื่นๆ โรงภาพยนตร์ต่างพากันลดรอบ ลดโรงฉาย และโรงภาพยนตร์ในต่างจังหวัดบางจังหวัดได้ถอดโหมโรงออกจากโรงภาพยนตร์ในอาทิตย์แรกที่เข้าฉาย เนื่องด้วยไม่มีผู้เข้าชม แต่แล้วก็เกิดปรากฏการณ์ หรืออาจเรียกได้ว่าเป็น “กระแสโหมโรง” ขึ้น เพราะแม้ว่าผู้ชมที่ได้เข้าชมโหมโรงมีไม่มากในช่วงสามวันแรกที่เข้าฉาย แต่หลังจากที่มีผู้ชมส่วนหนึ่งได้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้ ต่างพากันแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อภาพยนตร์ โดยการนำมาบอกเล่าต่อว่าเป็นภาพยนตร์ที่น่าประทับใจ และเป็นภาพยนตร์ที่ดีมาก มีผู้ชมบางรายโทรศัพท์เข้าไปในรายการวิทยุ และพูดคุยชวนให้ผู้จัดรายการไป

ชม มีการเขียนจดหมายถึงผู้จัดรายการโทรทัศน์หลายๆ รายการให้นำเสนอเกี่ยวกับโหมโรง และให้ผู้จัดรายการชักชวนคนไทยให้ไปดู รวมไปถึงนักวิจารณ์บันเทิงต่างก็พากันออกมาสนับสนุนให้คนไทยไปชมภาพยนตร์เรื่องนี้กัน เพราะผู้ที่ได้ชมโหมโรงแล้วต่างต้องการให้คนไทยได้ชมภาพยนตร์ไทยที่ดีอีกเรื่องหนึ่ง รวมไปถึงไม่ต้องการเห็นภาพยนตร์ไทยที่ดีอีกเรื่องต้องขาดทุน เพราะไม่ได้รับความสนใจจากผู้ชมคนไทยด้วยกันเอง ในขณะที่เดียวกันมีผู้ชมจำนวนหนึ่งที่ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโหมโรง ในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์ต่างๆ ในสื่ออินเทอร์เน็ต จนเป็นการจุดประกายให้สื่อต่างๆ กลับมาให้ความสนใจเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องนี้มากขึ้น ว่าเป็นเพราะเหตุใดโหมโรงถึงเป็นที่กล่าวขวัญอย่างมากทั้งแบบปากต่อปาก และทางสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นกระแสที่แตกต่างจากภาพยนตร์เรื่องอื่นๆ ที่เคยมีมา เพราะโดยปกติแล้วกระแสของความนิยมต่อภาพยนตร์เรื่องใดเรื่องหนึ่งมักเกิดขึ้นมาจากกระแสวิจารณ์ของนักวิจารณ์บันเทิง หรือสื่อโฆษณาต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นโดยกลุ่มผู้ผลิตภาพยนตร์ แต่กระแสของโหมโรงเป็นเรื่องของการจุดประกายของกลุ่มผู้ชมที่แสดงความคิดเห็นในแง่ดีต่อโหมโรง จนสื่อต่างๆ ต้องกลับมามองย้อนว่าเกิดอะไรขึ้นจากกระแสนี้กันแน่

สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางที่ให้ผู้ชมแสดงปฏิกิริยาตอบสนองและความคิดเห็นต่อโหมโรงซึ่งถือเป็นสื่อที่เป็นเสมือนพื้นที่สาธารณะที่สามารถให้กลุ่มคนต่างเข้ามาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นของสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง สิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม โดยสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่มีผู้คนกล่าวถึงมากในปัจจุบัน เนื่องด้วยคุณสมบัติหลายประการประกอบกัน แต่คุณสมบัติที่ถือว่าเป็นหลักสำคัญได้แก่ การบริการข้อมูลข่าวสารหลากหลายรูปแบบและการเติบโตของเครือข่ายที่มีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว อินเทอร์เน็ตจึงเป็นเครือข่ายขนาดมหึมาที่ครอบคลุมพื้นที่กว้างที่สุด มีอัตราการขยายตัวเร็วที่สุดและมีสมาชิกภายในมากที่สุด อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ทุกมุมโลกเข้าด้วยกัน ผู้ใช้เครือข่ายจึงสามารถส่งข่าวสารหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้อย่างง่ายดายในเวลาอันรวดเร็ว ไม่ว่าจะอยู่สถานที่ใด และเวลาใด สื่ออินเทอร์เน็ตยังก่อให้เกิดมณฑลสาธารณะหรือพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) สำหรับผู้ใช้บริการในการแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคล โดยผ่านเว็บบอร์ดสาธารณะของเว็บไซต์ต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต ซึ่งการติดต่อกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น มีอยู่ด้วยกันหลายรูปแบบ ได้แก่

1. การติดต่อสื่อสารผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) เป็นการส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยทั้งผู้ส่งและผู้รับต้องมีที่อยู่บนเครือข่ายการสื่อสาร (E-Mail Address) ซึ่งการติดต่อสื่อสารประเภทนี้เป็นการสื่อสารกันแบบคนละช่วงเวลา (Asynchronous)

2. การสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต (Chat) เป็นการติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารแบบช่วงเวลาเดียวกัน (Synchronous) ซึ่งทั้งผู้ส่งและผู้รับสารสามารถสนทนาโต้ตอบกันในเวลาเดียวกันได้

3. การติดต่อสื่อสารผ่านกระดานสนทนาหรือเว็บบอร์ด (Webboard) เป็นการสื่อสารกันแบบคนละช่วงเวลา (Asynchronous) โดยมีเว็บบอร์ดทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ซึ่งผู้ส่งและผู้รับสารสามารถแสดงความคิดเห็น หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันโดยผ่านเว็บบอร์ด

กระแสใหม่ที่เกิดขึ้นในสื่ออินเทอร์เน็ตครั้งนี้ เป็นการแสดงความคิดเห็นและปฏิริยาตอบสนองของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์ใหม่โรงโดยผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันผู้ผลิตสื่อต่างๆ มีวิธีการตรวจสอบความคิดเห็น ปฏิริยาตอบสนองของผู้ชมได้ โดยผ่านสื่อช่องทางต่างๆ เช่น ในสื่อโทรทัศน์ โดยในรายการต่างๆ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ชมได้โทรศัพท์เข้ามาพูดคุยหรือตอบคำถามที่ทางรายการตั้งขึ้น หรือให้ส่ง Short Message เข้ามาตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น ซึ่งทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถสำรวจความนิยมของรายการ รวมถึงความคิดเห็นต่างๆ ของผู้ชมได้ เช่นเดียวกับสื่ออินเทอร์เน็ตที่สามารถตรวจสอบปฏิริยาตอบสนองของผู้ชมในแง่ต่างๆ ได้

สื่ออินเทอร์เน็ต ในรูปแบบของเว็บไซต์ต่างๆ เป็นสิ่งที่ผู้ชมเลือกใช้เป็นช่องทางสื่อสารกัน ทั้งในแง่ของการรับข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นและการตอบสนองต่อภาพยนตร์ใหม่โรง ซึ่งเว็บไซต์ที่ใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารเกี่ยวกับภาพยนตร์ใหม่โรงแบ่งหลักๆ ได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. เว็บไซต์ของกลุ่มผู้ผลิต หรือผู้อำนวยการผลิตภาพยนตร์ ได้แก่ เว็บไซต์ของ ส ห ม ง ค ล ฟิ ล์ม ใน หน้า ภาพยนตร์ใหม่โรง ชื่อ The Overture (<http://www.mongkolfilm.com/movies/overture.th>) เนื้อหาในเว็บไซต์เป็นเรื่องเกี่ยวกับภาพยนตร์ใหม่โรงโดยเฉพาะ เป็นเว็บไซต์ที่สร้างขึ้นเพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาพยนตร์ใหม่โรง

2. เว็บไซต์ของกลุ่มโรงภาพยนตร์ ได้แก่ เว็บไซต์เอส เอฟ ซีเนม่า ซิตี้ (<http://www.sfcinematicity.com>) ซึ่งเว็บไซต์ในกลุ่มนี้เผยแพร่ข้อมูลเรื่องย่อของภาพยนตร์ที่จะเข้าฉายในโรงภาพยนตร์

3. เว็บไซต์ของกลุ่มผู้ให้บริการเว็บไซต์ข้อมูลข่าวสารด้านความบันเทิง และมีบริการ Bulletin Board หรือกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือเว็บบอร์ดให้ผู้เข้าชมเว็บไซต์สามารถเข้าไปแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ โดยแบ่งเว็บบอร์ดเป็นกลุ่มต่างๆ อย่างชัดเจน ได้แก่

เว็บไซต์พันทิป (<http://www.pantip.com>) เว็บไซต์เอ็มไทย (<http://www.mthai.com>) โดยที่เว็บบอร์ดของเว็บไซต์พันทิปเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้เล่นอินเทอร์เน็ตมากที่สุด เพราะความชัดเจนในการแบ่งกลุ่มของเว็บบอร์ด

เว็บไซต์พันทิปได้แบ่งกลุ่มของเว็บบอร์ดที่เกี่ยวกับบันเทิงไว้ในชื่อของห้องเฉลิมไทย (<http://www.pantip.com/café/chalermthai>) และในห้องเฉลิมไทยนี้เองที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ของกระแสโหมโรงขึ้น เนื่องจากมีผู้เข้าไปตั้งกระทู้เกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องนี้ในเว็บบอร์ดที่ห้องเฉลิมไทยมากมาย

4. เว็บไซต์ของกลุ่มผู้ชื่นชอบภาพยนตร์โหมโรง ได้แก่ เว็บไซต์โหมโรง (<http://www.homrong.com>) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับโรงโดยเฉพาะ โดยรวบรวมบทความ, บทสัมภาษณ์, ข่าว, หนังสือตัวอย่าง, เพลงประกอบ ฯลฯ เกี่ยวกับภาพยนตร์โหมโรง และมีสมุดเยี่ยมสำหรับให้ผู้เข้าชมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเว็บไซต์หรือภาพยนตร์โหมโรงโดยเฉพาะ

การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางในการสื่อสารเกี่ยวกับภาพยนตร์โหมโรงนั้น เริ่มขึ้นตั้งแต่การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาพยนตร์โหมโรงในเว็บไซต์ของผู้ประกอบการ ตั้งแต่ภาพยนตร์ยังไม่เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ แต่เป็นเพียงการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาพยนตร์เท่านั้น โดยที่ทางเว็บไซต์ไม่ได้ออกแบบให้สามารถรับความคิดเห็นหรือการตอบกลับจากผู้เข้าชมเว็บไซต์แต่อย่างใด และจากวันแรกที่ภาพยนตร์โหมโรงเข้าฉายในโรงภาพยนตร์ (6 กุมภาพันธ์ 2547) แม้ว่าผู้เข้าชมมีไม่มากมาย แต่กระแสการตอบรับเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องนี้ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตกลับไม่เป็นเช่นนั้น มีผู้ที่ชื่นชอบในตัวภาพยนตร์เข้าไปใช้อินเทอร์เน็ตในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพยนตร์ โดยเลือกให้เว็บบอร์ดในเว็บไซต์พันทิปเป็นตัวกลางในการสื่อสารกันเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพราะเว็บไซต์พันทิปมีชื่อเสียงในเรื่องของเว็บบอร์ด และหากเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบันเทิง เว็บบอร์ดในห้องเฉลิมไทยของเว็บไซต์พันทิปเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในหมู่คนที่ใช้อินเทอร์เน็ตว่า หากต้องการข้อมูลข่าวสาร หรือต้องการอัปเดตเกี่ยวกับบันเทิงเรื่องใดๆ ก็ตามสามารถเข้ามาหาได้ที่ห้องเฉลิมไทย ทั้งนี้ในเว็บไซต์ทั่วไปที่มีบริการเว็บบอร์ด เช่นในเว็บไซต์สนุกหรือเว็บไซต์เอ็มไทย ก็มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพยนตร์โหมโรงบ้าง แต่อาจไม่มากเท่าในเว็บไซท์พันทิป

หลังจาก "สามวันอันตราย" ภาพยนตร์โหมโรงไม่สามารถยืนโรงฉายได้เหมือนภาพยนตร์เรื่องอื่นๆ เนื่องจากรายได้ไม่เป็นที่น่าพอใจ ทำให้โหมโรงถูกลดโรงและลดรอบ และบางโรงภาพยนตร์ได้ถอดโหมโรงออกจากโรงตั้งแต่สามวันแรกเลยทีเดียว แต่ในขณะเดียวกันการ

พูดคุยกันถึงวิกฤติของภาพยนตร์โหมโรงนี้ในอินเทอร์เน็ตก็เริ่มมากขึ้นๆ เนื่องจากผู้ที่ได้ชมโหมโรงแล้วต่างพากันชื่นชมและเสียดายหากหนังดีจะไม่ได้ยื่นโรงฉายไปนานๆ และทำให้คนอื่นหลายๆ คนพลาดหนังดีเช่นนี้ ช่วงเวลานี้จึงมีผู้เข้าไปกระหน่ำพูดถึงโหมโรงและชักชวนให้คนที่ยังไม่ได้ไปชมให้ไปชมให้ได้ ก่อนที่โหมโรงจะถูกถอดออกจากโรง และในขณะเดียวกันการพูดถึงโหมโรงก็แพร่หลายไปแบบปากต่อปากด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งการที่ผู้ที่ได้ชมแล้วพยายามโทร. ไปชักชวนให้ผู้จัดรายการวิทยุบางรายการไปชม รวมไปถึงรายการโทรทัศน์ต่างก็มีผู้ติดต่อเข้าไปขอให้ทำสื่อบุคคลพิเศษเกี่ยวกับโหมโรง ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2547 รายการถึงลูกถึงคน ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ซึ่งจัดโดยคุณสรยุทธ สุทัศนะจินดา ได้เปิดเป็นประเด็นในการสนทนาในรายการโดยกล่าวถึงเรื่องกระแสของโหมโรงที่เกิดขึ้น โดยหยิบยกเอาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์พันทิปมาอ้างอิงด้วย รวมไปถึงรายการวิทยุต่างๆ ที่ให้ความสนใจเชิญผู้กำกับและนักแสดงโหมโรงมาสัมภาษณ์ เช่น สถานีวิทยุ Business Radio F.M. 96.5 MHz ซึ่งจัดโดยคุณอัญชลี ไพรีรัก ทุกวันเสาร์ ในช่วงรายการสุดสัปดาห์สาระที่ 96.5

ในช่วงที่คนเริ่มกลับมาให้ความสนใจภาพยนตร์โหมโรง ทั้งคนที่ทยอยกันไปดูมากขึ้นๆ ทำให้โรงภาพยนตร์ต่างๆ ต่างพากันเพิ่มรอบฉายเพื่อรองรับความต้องการชมของผู้ชมที่เพิ่มมากขึ้นทุกวันๆ ในสื่ออินเทอร์เน็ตเองก็ยังไม่สร้างซอกกับคนที่ผู้คนยังเข้าไปแสดงความความคิดเห็น บุคคลบางกลุ่มที่มีความชื่นชอบโหมโรงมาก ได้รวมกลุ่มกันออกมาตั้งเว็บไซต์เกี่ยวกับโหมโรงโดยเฉพาะ (เว็บไซต์โหมโรง <http://www.homrong.com>) ซึ่งถือเป็นช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ตอีกหนึ่งช่องทางที่สามารถเปิดกว้างให้ผู้ชมเว็บไซต์ได้แสดงความคิดเห็นหรือตอบกลับต่อภาพยนตร์โหมโรงได้

นอกจากทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีการกล่าวถึงภาพยนตร์โหมโรงกันอย่างมากมายแล้ว ในส่วนของภาครัฐบาล กล่าวคือกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการต่างประเทศได้จัดให้มีการฉายภาพยนตร์เรื่องนี้รอบพิเศษขึ้น เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2547 โดยมีคณะทูตจากประเทศต่างๆ เข้าชมด้วย และเมื่อได้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้แล้วต่างก็พูดเป็นเสียงเดียวกันว่าภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนความเป็นไทย สร้างความประทับใจและภาคภูมิใจให้แก่คนในชาติ และถือเป็นพระมหากรุณาธิคุณต่อภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2547 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จทอดพระเนตรภาพยนตร์เรื่องโหมโรงเป็นการส่วนพระองค์ด้วย นอกจากนี้ภาพยนตร์เรื่องนี้ยังเป็นที่สนใจแก่บุคคลสำคัญท่านอื่นอีก อาทิท่านนายกรัฐมนตรี ดร. ทักษิณ ชินวัตร ได้ไปชมภาพยนตร์เรื่องนี้เช่นกัน จากความประทับใจที่เกิดขึ้นแก่บุคคลทั้งหลายที่ได้ชม ทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับการสนับสนุนให้ได้รับโล่เกียรตินิยม

ภาพยนตร์ส่งเสริมวัฒนธรรมไทยดีเด่น จากกระทรวงวัฒนธรรม ไปเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2547 อีกด้วย โดยนางปริศนา พงษ์ทัตศิริกุล เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้กล่าวว่า "ทางกระทรวงวัฒนธรรมมีความเห็นว่า ภาพยนตร์เรื่องโหมโรงเป็นภาพยนตร์ที่ก่อให้เกิดกระแสนิยมและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยเฉพาะในแง่ของดนตรีไทย ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติให้เผยแพร่อย่างกว้างขวาง" (มติชน, 13 มีนาคม 2547: 1)

และมีกิจกรรมพิเศษเกี่ยวกับภาพยนตร์โหมโรงที่จัดขึ้นโดยกลุ่มสมาชิกเว็บไซต์พันทิป ในเว็บบอร์ดห้องเฉลิมไทย นำโดยคุณอาร์ักษ์ บัวขาว โดยมีการนัดรวบรวมสมาชิกดูภาพยนตร์โหมโรงรอบพิเศษขึ้นเมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2547 ที่โรงภาพยนตร์ SFX เซ็นทรัลลาดพร้าว ซึ่งมีผู้สนใจเข้าร่วมชมโหมโรงรอบพิเศษนี้ถึงกว่า 1,000 คน จากกระแสนิยมของภาพยนตร์โหมโรงนี้ส่งผลไปถึงพฤติกรรมของผู้ชมบางกลุ่มที่หันไปสนใจดนตรีไทย เพื่อจะได้รับการชมโหมโรง จนทำให้ดนตรีไทย โดยเฉพาะระนาดเอกกลับมาเป็นเครื่องดนตรีที่มีคนต้องการเรียนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

จะเห็นได้ว่าจากปรากฏการณ์สำคัญของกระแสโหมโรงในครั้งนี้ ทำให้ตัวภาพยนตร์โหมโรงเอง และกระแสปากต่อปากเป็นที่สนใจของบุคคลโดยทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะตัวของภาพยนตร์โหมโรงที่สามารถถ่ายทอดออกมาสู่ผู้ชมได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ชมรับสารไปโดยเต็มอิม เกิดความประทับใจมากจนทำให้เกิดการบอกต่อ ซึ่งมีผู้ชมบางส่วนใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ที่ดูเหมือนจะเป็นสื่อสำหรับเฉพาะกลุ่ม แต่สามารถทำให้วงการภาพยนตร์สั้นสะเทือนได้จากเว็บบอร์ดเกี่ยวกับโหมโรง และทำให้สื่อมวลชนแขนงอื่นๆ ต้องเข้ามาทำหน้าที่ของตนในการสนับสนุนโหมโรงอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จนทำให้ปรากฏการณ์ในครั้งนี้เป็นที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า หากกระแสโหมโรงที่เกิดขึ้น เป็นเพียงกระแสของผู้ชมที่สร้างขึ้นเพียงอย่างเดียว โดยที่ตัวภาพยนตร์เองไม่ได้มีคุณค่าในตัวเองมากพอ กระแสโหมโรงนี้ก็จะไม่เกิดขึ้นจนเป็นปรากฏการณ์สำคัญของวงการภาพยนตร์ไทยอย่างแน่นอน ฉะนั้นคุณค่าของภาพยนตร์ถือเป็นส่วนหนึ่งและเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งของกระแสโหมโรงนี้ คุณอิทธิสุนทร วิชัยลักษณ์ ผู้กำกับและผู้เขียนบทภาพยนตร์ ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวคิดในการเขียนบทภาพยนตร์เรื่องโหมโรง และแรงบันดาลใจที่ทำให้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ไว้ว่า

"ได้รับแรงบันดาลใจมาจากชีวิตคุณดนตรีในยุคสมัยรัชกาลที่ 5 โดยเฉพาะหลวงประดิษฐไพเราะ แต่ก็ไม่ใช่เป็นหนังสือประวัติหรือประวัติศาสตร์โดยตรงเสียทีเดียว เพราะว่า

เรื่องราวส่วนใหญ่จะแต่งขึ้นมาจากจินตนาการ เป็นเรื่องนักดนตรีระดับเอกที่ต่อสู้ฝ่าฟันจนได้รับการยอมรับว่าเป็นอันดับ 1 เนื้อเรื่องมีทั้งการเรียนรู้ การต่อสู้ การถูกลบคม การประชันกัน ในขณะเดียวกันก็จะสะท้อนให้เห็นว่า นักกระนาดเอกคนนี้ เมื่อผ่านยุคสมัยมาจนต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่นโยบายของประเทศกำลังพาประเทศให้มีความทันสมัย แต่ละทิ้งสิ่งที่ดูเหมือนว่าโบราณคร่ำครึไปเสีย เราต้องการสื่อให้คนดูเห็นว่า ในยุคหนึ่งมีการมองวัฒนธรรมไทยเป็นอีกแบบหนึ่งนะ

การทำงานใหม่ครั้งนี้ถือเป็นความท้าทายอย่างหนึ่ง เนื่องจากมักไม่ค่อยเห็นภาพยนตร์ไทยที่กล่าวถึงดนตรีไทยโดยตรง นอกจากนี้ ยังมีการสร้างภาพยนตร์ไทยให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจ ถ่ายทอดออกมาในลักษณะของมุกกลิ้ง แสงสี ทันสมัย ขวบนวือหวา ตื่นตามากขึ้น ซึ่งใช้เวลาทั้งสิ้น 2 ปี ในการกำกับ ดูแลเรื่องราวทั้งหมดให้มีความลงตัวและสมจริงมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากเป็นภาพยนตร์ย้อนยุคของอัจฉริยะทางด้านดนตรี การวางตัวละครจะต้องศึกษาให้มากที่สุด ต้องพยายามสังเกตว่านักดนตรียุคนั้นใช้ชีวิตอย่างไรหรือเล่นอย่างไรถึงเรียกว่าเก่ง และต้องไม่ให้ความผิดพลาดทางด้านดนตรีไทย รวมทั้งรายละเอียดของฉาก บรรยากาศของเหตุการณ์ก็ต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคก่อนแทบทั้งหมด

เรื่องราวของหนังต้องกระตุ้นให้เรารู้สึกอยากทำมากๆ เป็นอันดับแรก คือ รู้สึกอยากดูเรื่องนี้ เพราะการกำกับหนังหรือละคร มันกินเวลาเราไปไม่ต่ำกว่า 8-10 เดือน คือเรียกว่ามันจะต้องมีแรงผลักดันที่แรงพอ ไม่อย่างนั้นก็จะรู้สึกไม่พิถีพิถันกับมันเท่าไรเมื่อทำไปเรื่อยๆ หรืออาจถึงขั้นเบื่อไปเลยก็ได้ อย่างน้อยเราต้องมีจุดกำเนิดของสิ่งที่เราอยากเล่าด้วยตัวเราเอง แล้วเราจะทำเรื่องนั้นได้ดี อีกอย่างคือ เรื่องนั้นต้องมีคุณค่าในตัวของมันเอง ชีวงานของเราควรมีคุณค่าอะไรต่อผู้ชมบ้าง ทำให้เขาได้คิด ได้มองอะไรบางอย่างที่ไม่เคยมองในชีวิตประจำวัน ซึ่งถามว่าเคยห่อถอดบ้างหรือไม่กับการทำงานที่ถือได้ว่ายากตรงนี้ ก็ยอมรับว่ามีบ้าง แต่อย่างที่บอกไว้ครับว่าแรงผลักดันจะต้องมาแรงก่อน ตัวเลือกต้องแข็งแรงสำหรับตัวเรา หันกลับมามองเรื่องแล้วเราต้องรู้สึกว่า เออ เราอยากเล่าให้มันสำเร็จนะ เพราะเป็นเรื่องที่ดี มันทำให้เรามีพลังในการทำงานต่อไปได้ ไม่ว่าจะเจอปัญหาการถ่ายทำหรือการแสดงอย่างไร พอเราย้อนกลับไปมองอีกที เรายังถือเรื่องที่ดีนั้นอยู่ในมือ มันทำให้เราอุ่นใจขึ้นมาได้ ตรงจุดนี้ละครับเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่เราารู้สึกว่าต้องทำต่อให้จบ เป็นแก่นในการทำงานของผมเลยก็ว่าได้” (<http://www.thailandartist.com/classical005.htm>, 2547)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่าผู้ผลิตภาพยนตร์เรื่องนี้ต้องการสื่อให้ผู้ชมได้เห็นถึงการเรียนรู้ การต่อสู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ โดยผ่านตัวละครที่มีชีวิตเกี่ยวข้องกับดนตรีไทย อีกทั้งการรักษาและปกป้องวัฒนธรรมไทย จากการครอบงำของกระแสวัฒนธรรมตะวันตก ผู้ผลิตเห็นว่าการสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ถือเป็นความท้าทาย เนื่องจากผู้ผลิตต้องการสื่อเรื่องราวต่างๆ ผ่านดนตรีไทย ซึ่งปัจจุบันนี้ไม่เป็นที่รู้จักจากบุคคลทั่วไปนัก แต่ผู้ผลิตได้ใช้เทคนิคการนำเสนอเรื่องราวด้วยวิธีที่ทันสมัย มีการใช้มุกตลก แสงสี ทันสมัย สนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจ ต่างจากการนำเสนอเกี่ยวกับดนตรีไทยที่ผ่านๆ มา เพื่อให้ผู้ชมในยุคปัจจุบันสามารถชมภาพยนตร์เกี่ยวกับดนตรีไทยเรื่องนี้ได้อย่างไม่เบื่อ โดยได้รับทั้งสาระและบันเทิงไปครบครันจากภาพยนตร์เรื่องนี้

คำถามที่เกิดขึ้นตามมาหลังจากปรากฏการณ์นี้ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในการใช้ช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเหมือนพื้นที่สาธารณะ ไร้คensor เรื่องราวเกี่ยวกับภาพยนตร์ใหม่โรง ผู้ชมได้แสดงให้เห็นถึงการรับรู้และการตีความเนื้อหาของภาพยนตร์ทั้งในแง่การตระหนักรู้ และเชิงอารมณ์อย่างหลากหลายมากมาย ผู้ชมที่ได้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้รับอะไร มองเห็นอะไรในภาพยนตร์ หรือเกิดความประทับใจกับส่วนใดของภาพยนตร์ อาทิเช่น เนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้ หรือความไพเราะของดนตรีไทย หรือความงดงามด้านอื่นๆ จนทำให้เกิดการสร้างกระแสความนิยมต่อภาพยนตร์ใหม่โรงให้พันวิฤตีสยามวันอันตราย และกลายเป็นภาพยนตร์ที่ทำรายได้และมีพลังในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการปลูกกระแสนิยมชื่นชมในส่วนของดนตรีไทยขึ้นมาอย่างเห็นได้ชัดเจน

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงรูปแบบช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่ใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารเกี่ยวกับภาพยนตร์ใหม่โรง และวิเคราะห์ลักษณะความคิดเห็นและปฏิกิริยาตอบสนองของผู้ชมในเชิงตระหนักรู้และเชิงอารมณ์ที่มีต่อภาพยนตร์ ผ่านเว็บไซต์เพื่อเชิญชวนให้ผู้อื่นได้ไปชมภาพยนตร์เช่นเดียวกันกับตน จนกลายเป็นกระแสใหม่โรง

ปัญหาคำวิจัย

1. รูปแบบช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่ใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารเกี่ยวกับภาพยนตร์ใหม่โรง มีลักษณะอย่างไร
2. ความคิดเห็นและปฏิกิริยาตอบสนองเชิงตระหนักรู้และเชิงอารมณ์ของผู้ชมภาพยนตร์ใหม่โรงผ่านเว็บไซต์ มีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเข้าใจรูปแบบช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่ใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารเกี่ยวกับภาพยนตร์ใหม่โรง
2. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะความคิดเห็นและปฏิริยาตอบสนองเชิงตระหนักรู้และเชิงอารมณ์ของผู้ชมภาพยนตร์ใหม่โรงผ่านเว็บบอร์ด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ตที่ใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารเกี่ยวกับภาพยนตร์ใหม่โรง โดยทำการศึกษารูปแบบเว็บไซต์ จำนวน 5 เว็บไซต์ จากรูปแบบที่ผู้วิจัยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. เว็บไซต์สหมงคลฟิล์มในหน้าภาพยนตร์ใหม่โรง ในกลุ่มของผู้ผลิต หรือผู้อำนวยการผลิตภาพยนตร์
2. เว็บไซต์เอส เอฟ ซีเนม่า ซิตี้ ในกลุ่มโรงภาพยนตร์
3. เว็บไซต์พันทิป และเว็บไซต์เอ็มไทย ในกลุ่มผู้ให้บริการเว็บไซต์ข้อมูลข่าวสารด้านความบันเทิง
4. เว็บไซต์ใหม่โรง ในกลุ่มผู้ชื่นชอบภาพยนตร์ใหม่โรงหรือแฟนคลับ

ในกลุ่มที่มีเว็บไซต์ที่มีรูปแบบเดียวกันมากมายหลายเว็บไซต์ เช่นกลุ่มของโรงภาพยนตร์ และกลุ่มผู้ให้บริการเว็บไซต์ข้อมูลข่าวสารด้านความบันเทิง ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เลือกศึกษาเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยม และมีผู้เข้าไปใช้บริการ

ในส่วนของกรวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นและปฏิริยาตอบสนองเชิงตระหนักรู้และเชิงอารมณ์ของผู้ชมภาพยนตร์ใหม่โรงผ่านเว็บบอร์ด ผู้วิจัยเลือกใช้แหล่งข้อมูลจากความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพยนตร์ใหม่โรงผ่านเว็บบอร์ด และ Guestbook โดยเลือกข้อความในเว็บบอร์ดในห้องเฉลิมไทยของเว็บไซต์พันทิป ข้อความในเว็บบอร์ดในห้องบันเทิงของเว็บไซต์เอ็มไทย และข้อความใน Guestbook ในเว็บไซต์ใหม่โรงในช่วงที่ภาพยนตร์เข้าฉายในเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2547

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปฏิริยาตอบสนอง	หมายถึง ปฏิริยาตอบรับและการแสดงความคิดเห็นของผู้ชมภาพยนตร์ โดยผ่านช่องทางต่างๆ รวมถึงลักษณะเนื้อหาของปฏิริยาตอบรับและการแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้ชมแต่ละคนจะตอบรับและแสดงความคิดเห็นต่อภาพยนตร์แตกต่างกันไป โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล
ผู้ชมภาพยนตร์ใหม่โรง	หมายถึง คนที่ได้รับชมภาพยนตร์เรื่องใหม่โรงในโรงภาพยนตร์
กระแส	หมายถึง ปฏิกิริยาการณที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง โดยเป็นปฏิกิริยาการณที่เป็นที่กล่าวถึงจากกลุ่มคนในสังคม จนเป็นที่สนใจของบุคคลทั่วไปในสังคม
พื้นที่สาธารณะ	หมายถึง พื้นที่หนึ่งซึ่งเปิดกว้างให้บุคคลทั่วไปในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ
เว็บบอร์ด	หมายถึง ช่องทางการแสดงความคิดเห็นและปฏิริยาตอบกลับผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตของผู้ชมภาพยนตร์ใหม่โรง ทั้งการแสดงความคิดเห็นและปฏิริยาตอบกลับผ่านสมุดเยี่ยม หรือ Guestbook ในเว็บไซต์ต่างๆ รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นและปฏิริยาตอบกลับผ่านกระดานเสวนาหรือ เว็บบอร์ด ที่มีการตั้งกระทู้ในการแสดงความคิดเห็นหรือปฏิริยาตอบกลับนั้นๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเข้าใจถึงพลังของการสื่อสาร ที่มีแนวโน้มทำให้เกิดกระแสหรือปรากฏการณ์ใดๆ ให้เป็นไปได้ในทางใดทางหนึ่ง
2. เพื่อเข้าใจการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเหมือนชุมชนเสมือน
3. เพื่อเข้าใจถึงพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อภาพยนตร์ไทยในปัจจุบันมากขึ้น
4. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต